

TÜRKÇE'DEN ŞİİRE, ŞİİRDEN TÜRKÇEYE BAKIŞ

OZAN YUSUF POLATOĞLU

Türkçeyi tanımlarken onu, “**ana dil**” diye tarif etmek, bir lisandan söz etmenin ötesinde, bir kimlikten bir öz değerden bahsetmek olmaktadır. Şairin, “**Türkçe anamın ak sütüdür**” ifadesiyle anlamını bulan bu gerçek, genlerimize ruhumuza yansıyan bir başlangıcı ortaya koymaktadır.

Türkçe, Ural-Altay Dil Ailesi'ne ait bir dildir. Türkçe, geldiği derin tarihi süreç ile gelişme göstererek, geniş coğrafyalara ve çağlara yayılan mükemmel bir dil olmuştur,

Türkçe, göçler, fetihler ve kültür akışı içinde geniş coğrafyalara yayılmış, diller arası diyalog ile büyümüş zengin bir lisan olma hüviyeti kazanmıştır. Azeri, Türkmen, Tatar, Özbek, Başkurti, Nogay, Kırgız, Kazak, Yakuti, Çuvaş gibi bölümleri vardır.

Küreselleşen günümüz dünyasında da iletişim yeni boyutlar kazanmıştır. Türkçe bu yeni yapının içinde de önemli yerini almıştır. İş göçü sebebiyle Avustralya'dan Amerika'ya, Batı Avrupa'ya kadar Türkçemiz taşınmış, gönül ve kültür değeri olarak konuşulmaya devam etmektedir. Hatta Türkçe, Almanya'da Almandan sonra 2. sırada konuşulan dil durumundadır.

Dilin millet hayatını oluşturmaktaki önemi tartışılmaz ve vazgeçilmezdir; hatta olmazsa olmaz bir değerdir. Dilin korunması, bütün varlığın korunması anlamındadır. Dil bozulunca ya da yeterli derecede dile sahip olmayınca her türlü kültür faaliyeti zayıflığa ve bozulmaya uğrar.

Özellikle bizim Batı Avrupa'da bulunduğumuz konum içinde Dilimizi bilmenin, öğrenmenin, yaşayıp, yaşatmanın önemi daha büyüktür. Kimlik ve inanç değerlerimizle beraber var olabilmek, dilimizi yeterli anlayarak sözlü ve yazılı kaynaklarımıza irtibatın tam olmasına bağlıdır.

Türkçemiz bir ahenk, bir incelik örneği dildir. Asya duygusallığının zirveleşmesidir Türkçe. Duygu dünyamız, Türkçenin estetik ve mana rengiyle buluşunca hazine değerinde bir edebiyat oluşmuştur. Aşağıda Türkçenin şiirle buluşan dolu muhtevasından denizden damla nispetinde sunacağımız bir kaç örnek bu sıcak esintiyi anlatması bakımından önemlidir.

Türkçemizi kendimize, gençliğimize tavsiye ederken aynı zamanda bir şiir zevkine, bir duygu dünyasına çağırıyoruz. Gençliğimiz Türkçemizle kaynaşırken şüphesiz bir şiir zevkiyle, bir musiki zevkiyle buluşacaktır. Ruh dünyası bu ince anlatım gücüyle kendini sıcak bir ortamda bulacaktır. Yani Türkçe bir teknik dil olmanın ötesinde bir şiir bahçesidir, bir duygu iklimidir.

Dil sözdür. Güzel sözlerle dolu bir dil sevginin medeniyetin sesi olur. Sözüünü bilmek kendini bilmektir. Türkçemizde sözüünü bilmek Yunus Emre'mizin Türkçe diliyle harika anlatılır.

Sözüünü bilen kişinin

İşini sağ ede bir söz

Sözü düşünüp diyenin,

Yüzünü ağ ede bir söz..

Atasözü, “**Söz var iş bitirir, söz var baş yitirir**” demektedir. Bu gerçek Yunus Emre'de daha farklı boyutlarda yankı bulur:

Söz ola kese savaşı

Söz ola kestire başı

Söz ola ağulu aş

Bal ile yağ ede bir söz..

Türkçemizi anlamak bizi anlamaktır. Türkçenin mana renklerini ve ses renklerini tanımak bizi anlamaktır:

Çok insan anlayamaz eski mûsikimizden

Ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden...

(Yahya Kemal Beyatlı)

Dilimiz özümüzden, annemizden gelen sestir zaten:

Başka dile uymaz annenin sesi,

Her sözün ararsan vardır Türkçesi.

(Z.Gökalp)

Anlatım zenginliğine sahip bir dildir Türkçe. Dolu yürek ve keskin zeka ile birleşince kelimelerin büyüğü, akıl zorlayan harika mısraların kafiye ve vezinle buluşmasını sağlar. Bir aliterasyon ses rengi oluşur:

Kaf dağını assalar, belki çeker de bir kıl..

Bu ifritten sualin, kılını çekmez akıl!

(Necip Fazıl Kısakürek)

Türkçe bir sanat-edebiyat dilidir.Halk dilinde ahengiyle bir başka güzel, kalem erbabının dilinde derinliğiyle başka güzeldir. Bir saz şairinin koşmasında bile cinas-tecnis renklerine bürünerek bir yazılıştta farklı anlamların zenginliğini ortaya koyar:

Ne anlasın ak nicedir kara ne

....

Soldu gitti tipiye ne kara ne

.....

Yaslı mısın başındaki kara ne

.....

Boşuna düşmüşsün gam efkâra ne

(Aşık Reyhani)

Saz şairinin kıta sonlarındaki mısralarını aldığımız şiirden öte anonim halk ürünlerinde dahi böyle ahenk dolu güçlü anlatımlı cinaslı maniler bir hayli çoktur. Yani bu “mânilerdeki mânidâr güzellik” bile Türkçenin ahenk-mana-kelime zenginliğine delildir.

Mâniler, Halk Edebiyatımızın anonim ürünleridirler. Sözlü edebiyatımızın zaman boyu taşınmasında da önemli bir rol oynar mâniler. Mâniler halk kültürüdür; halk mektebidir. Türkçemizin yalın güzelliğini mânilerde görmek mümkündür. Şair ruhlu insanımızın pratikliği, akıcı söyleyiş biçimi, sıradanlığın içinde, aynı zamanda sanat mahiyeti taşıyacak bir bütünlüğü ortaya koymaktadır.

Düğünlerde, toplantılarda ifade edilen bu manzum yapı, bir dilin zenginliğinin, ahenginin, renkliliğinin tezahürü olmaktadır. Köy kültürünün renklerini içinde taşıyan, kolay söyleyişin ardında sırlı mânalar saklayan bu güzellikler şüphesiz ifade zenginliğimizdir bizim.

Özellikle yedi hece üzerine kurulur mısralar. Yedi hecenin disiplini içinde olması mânilerin bir ayrı özelliğidir. Yapı bakımında mânileri, düz mâni, yedekli mâni, katar mâni ve cinaslı mâni olarak sınıflandırabiliriz.

Mânilerde sevgiye, sevgiliye bakış öyle bir samimiyetle ifade edilir ki, buna hayran olmamak mümkün değildir. Sakınma duygusu, zirveleri bir kuş kanadının hafifliği ile zorlarken, aynı zamanda mana ağırlığını da içinde taşır. Sevgiliyi bu kadar incelikte gözetmek gerçekten gıpta edicidir:

Yâri yolladım yola

**Gözlerim dola dola
Bulutlara yalvardım
Üstüne gölge ola**

Aynı hassasiyet devam eder:

**Bu yol çeşmenin yolu
Boş giden gelir dolu
Testi kulpun kırılsın
Yoruldu yârin kolu**

Yine şaşkırtıcı bir kıskançlık şöyle mısralaşır:

**A benim bahtiyârım
Gönlümün tahtı yârim
Yüzünde göz izi var
Sana kim baktı yârim..**

Ve anlatım derinleşir gittikçe. Şu cinaslı mâni, yari bu duygular ile övmektedir:

**Değme yare
Değ bana, değme yâre
Gönlümün gözü çıksın
Bakmıyor değme yâre..**

Ve hayranlığı ifade etmek kelimeleri zorlamaktadır. Mâni, sevdiğinin hüsnüne, yani güzelliğine benzetecek güzellikler ararken ancak güneşi örnek göstererek hızını alabilmektedir:

**Güne ne
Mâh yüzüne güne ne
Ben yâre gönül verdim
Bundan ele güne ne
Hüsnüne bir hüsn uymaz
Meğer gökten gün ine**

Zamanla sitemlere sabırsızlık eklenir. Sabırsızlığı bile cinas sanatı ile süsler Anadolu'nun sevdalı gönülleri:

**Bu gün al
Yârim giymiş bugün al
Şâd edersen bugün et
Can alırsan bugün al**

Yine, cinaslı kesik bir başka mâni de aynı sabırsızlığı yaşamaktadır:

**Bu dar günde
Çağırdım bu dar günde
Felek baltasın almış
Ömrümü budar günde
Eğer sadık yâr isen
Gel yetiş bu dar günde**

Aşağıdaki mânilerin akıcılığı insanı etkilerken, bir söyleyişe iki ayrı mana veren cinas zenginliği de ayrıca bir ahenk vermektedir. Bu lisan nasıl bir lisandır böyle:

**Yarada mı
Sızılar yarada mı
Böyle mecnun gezdirir
Vefasız yâr adamı**

**Yedi beni
Gerdanda yedi beni**

**Senin sarhoş bakışın
Akibet yedi beni**

**Ya kalemi
Ya divit ya kalemi
Güzel seni Yaratan
Dedi mi yak alemi
Felek attı topunu
Yıktı benim kalemi**

Bir konferansa konusu uzunluğundaki anlatımı bir kaç mısraa sığdırmak ne kadar güzeldir:

**Irmaklar aktı geçti
Kurudu vakti geçti
Dünya bir penceredir
Her gelen baktı geçti
Nice can nice sultan
Tahtın bıraktı geçti**

**Dünyasına
Kim doymuş dünyasına
Dünya benim diyenin
Gitmiştik dün yasına**

**Günahı var
Zalimin günahı var
Bugün olan zulümün
Başka bir gün ahı var**

Bu zor sanat dolu söyleyişler bir yana, kolay-yalın bir söyleyiş bile hayatı, sabrı umudu ne güzel anlatmaktadır. Aşağıdaki iki manide anlatım bir başka güzel, anlatılan bir başka güzeldir:

**Gözlerim yaşa katlan
İş düştü başa katlan
Her demde bahar olmaz
Bir dem de kışa katlan..**

....
**Gülüm naçar ağlama
Gündür geçer ağlama
Bu kapıyı kapatan
Birgün açar ağlama**

Sanat kavramı çok geniş alanları ve dalları içine alır. Osmanlı-Türk mimari sanatı zamana mührünü vurmuştur. Mimar Sinan'ın eserleri bir "mermer saltanatı" kurmuştur zamana. Türkçenin mimarı bir usta kalem de, bu sanat abidelerini dil mimarisine taşımıştır. Arif Nihat Asya'nın şiirlerinden aldığımız bazı bölümler mermer sanatının, kelime sanatıyla buluşmasıdır adeta. Süleymaniye ve Selimiye'yi anlatılırken kelimelerden oluşan bir mimari ve arkasındaki ruh okunmaktadır:

**SÜLEYMANİYE
Bir ihtişam ile açılan kubben
Durur asırların omuzlarında
Kaçınıcı nesildir abdest alanlar
Şadırvanlarında, havuzlarında?**

(....)

Tatsın da yarınlar çiçeklerini:
Yazların, çinilerin solmasını!
Ey Süleymaniye, Süleymaniye
Başımızdan kubben eksik olmasın..

(....)

Seni oya oya işlemek için
-Çizgileri, noktaları tartarak-
Yıllarca çalışmış yüzlerce kişi
Göz nuruna iman gücü katarak..

(....)

(Arif Nihat Asya)

SELİMİYE

Selim'lerden kalma muhteşem eser
Sinan'lardan kalma şanlı hediye;
Kuvvetin turası, sanatın mührü
Kubbeler kubbesi bu Selimiye.

İşte tarih, işte batıyla doğu...
Görenler gösterecek böyle bir kuğu.

Onu günler tanır geceler tanır
Dal gibi dört ince minaresinden
Sanırlar ki toprak ananın sütü
Fışkırır toprağın fıskıyesinden.

İlhamın emeğin pîri ne yaman
Bilmeceler koyup taşlar altına:
Nesiller hayran, asırlar hayran
Bu kurşun, bu mermer saltanatına!

(....)

Duvarlar, sütunlar ve minâreler,
Başlıbaşına bir eser, herbiri...
Duvarlar, sütunlar ve minâreler,
Duruyor taptâze, dimdik, dipdiri!

Ne bir el sürçmesi, ne de bir yanlış...
Ki en ufak zerre, kımıldamamış.
Kıl kadar ileri, kıl kadar geri...
Her parça beğenmiş bulunduğu yeri.

Uzaklara bakan şu tepe bile
Sinan'ın eliyle çatılmış gibi..
Ve üzerindeki abidenin her
Taşı, terâziyle tartılmış gibi.

(...)

(Arif Nihat ASYA)

Halk edebiyatında "Demişler" başlığı altında yazılan birbirine nazire olan bir çok destan vardır. Sadece bir araya toplansa kitap hacmini aşacak çoğunluktadır. Ata sözlerinin şiire dönüşmesi, "manzum" hale gelmiş halidir bu. Hem şiir zevkidir, hem

bilgidir bu manzum sözler. Destanlardan rast gele seçilmiş bir kaç örnektir aşağıdakiler sadece:

**Varlıkta darlık yok, yoklukta dirlik
Gece gündüz çalış kazan demişler.
(Mir'atî)**

**Her şeyin çokluğu azından olur
Aza kaanat et her an demişler.
(?)
Biz dahi biliriz bir tutam ottur
Deveyi uçuran yardan demişler.
(Refikî)**

**Diken eken gül döşürmez bir zaman
Kişi ektiğini biçer demişler.
(Yesarî)
Mecliste sakın ol eyleme sohbet
Çok söyleyen çok yanılır demişler.
(Derviş)**

**Danışmayan düzde yolun şaşırır
Danışan dağları aşar demişler.
(Figanî)**

**Hasmın karıncaysa sakın hor görme
Bilinir mi kimde ne var demişler.
(Mevcî)**

**Kime ne edersen gelir başına
Herkes ettiğini çeker demişler.
(Yesarî)**

**Halkı düşürmeye kuyu kazanlar
Elden önce düşer kazan demişler.
(Lütfî)**

Sanat müziğimizdeki ses ve şiirsel güzellikler de kayda değerdir. Binlerce şarkıdan birini buraya almak da bütünlükten haber verebilmektedir:

**Bir bahar akşamı rastladım size
Sevinçli bir telaş içindeydiniz
Derinden bakınca gözlerinize
Neden başınızı öne eğdiniz**

**İçimde uyanan eski bir arzu
Dedi ki yıllardır aradığım bu
Şimdi soruyorum büküp boynumu
Daha önceleri neredeydiniz
(Selahattin Pınar-Fuat Edip Baksı)**

Sözlü kültürümüzün geniş bir hazinesi olan “türkülerimiz” Türkçenin güzelliğinin bir başka örneğidir. Arşivlere kaydolmuş şekliyle binlerce sayıya ulaştığını bildiğimiz, henüz ulaşıp derlenmemiş binlerce türkünün de var olduğunu tahmin ettiğimiz bu türküler hazinesi de dilimizin ses ve şiir zenginliğidir.

Bir Elazığ türküsünde gönül-dağ-bulut-güneş bir duygulanışta buluşmaktadır:

**Dağlar dağımdır benim
Gam ortağımıdır benim
Söyletme çok ağlarım
Yaman çağımdır benim**

**Oy dağlar dağlar dağlar
Başı dumanlı dağlar
Göğsü çimenli dağlar
Ben derdimi söylesem
Gün durur bulut ağlar**

Edebiyatımızda esprili mısralar da vardır. 18.yy.'ın nüktedan şâiri Tokad'lı Kani, Silistre ve Bükreş'te divan katipliği görevleri yapmıştır.. Bükreşte bir Romen kızıyla evlenmesi sözkonusu olmuş, Romen kız Kânî'den dinini değiştirip hristiyan olmasını isteyince anında söylediği;

Kırk yıllık Kânî, olur mu yâni,
kafiyeli sözü meşhurdur.

Nef'i bir hiciv şairidir. Yine bir Divan Şairi olan Şeyhülislam Yahya Efendi bir şiirinde Nef'i'ye gönderme yapar, “kâfir” ibaresi kullanır. Aslında bu düz anlamda bir itham değildir, ama Nef'i anında müthiş cevabını verir:

**Bize kâfir demiş müfti efendi
Tutalım ben ona diyem müslüman
Varıldıkta yarın ruz-i cezaya
İkimizde orda çıkarız yalan...**

Yine Kendine şaka yollu kelp (köpek) diyen Tahir efendi isimli zata Nef'i'nin cevabı çok keskin zeka, güçlü bir kalem olma örneğidir. Tahir kelime anlamı ile “temiz” demektir ve maliki mezhebine göre de köpek temiz sayılmaktadır. Bu incelik şairde hemen yankısını bulur:

**Bana Tahir Efendi kelp demiş
İltifatı bu sözde zahirdir..
Maliki mezhebim benim zira
İtikadımca kelp tahirdir...**

Yani, bana kelp demiş, görünürde bu bir iltifattır; zira köpek tahirdir (temiz) diye sözü dönderip Tahir efendiye aynı ithamı iade etmiştir. Bu nükte burada bitmemistir. Son devrin şairlerinden Tahirul Mevlevi Askeri Kuleli lisesinde öğretmenlik yaparken, aynı okulda Sadık isimli, biraz Batı özentili başka bir öğretmen daha vardır. Tahirul Mevlevinin, Nef'i'nin bu hicvini anlatan sohbetini dinlemiştir. Hocanın isminin de Tahir olmasından dolayı bunu alay konusu eder ve hep takılır: Hoca der, bu konu açıklık kazandı mı, köpek tahir mi (temiz mi)? Bu takılmayı bu Sadık öğretmen mütehattit defalar yapar. Tahirul Mevlevi ise hep sabretmektedir. Bir gün yine Sadık öğretmen, “bu konu noldu açıklık kazandı mı, köpek tahir mi (temiz mi)? Artık sabra gerek olmadığını düşünen Tahirul Mevlevi hemen müthiş cevabını verir: “Köpeğin tam tahir olup olmadığı hala kesin değil ama sadık olduğundan kimsenin şüphesi yok!” der.

Öte yandan Divan Edebiyatımız da derin ve güçlü söyleyişler ile doludur. Dil ve üslup olarak bugün ki yaşayan konuşulan Türkçe ile farklılık gösterse bile, Divan şiiri de derinliği ve keskin anlatım gücü ile dikkate şayandır.

Aşağıdaki beyit bu ahenk ve anlatım derinliğine örnektir, can ve canan ilgisini, sevgi ve sevgili ilgisini zirveye taşımaktadır.

**Canımı cânân eğer isterse minnet canıma
Can nedir ki anı kurban etmeyem cânânıma...**
(Fuzuli)

Gazellerden aldığımız “azade” mısralar hem içinde doğru bilgileri saklamakta, hem de güzel bir Türkçe ifade biçimi olmaktadır:

Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz..
(Ziya Paşa)

Noksana nazar eyleyen ahbab değildir..
(Şâir Haşmet)
Yârsız kalmış dünyada aybsız yâr isteyen..
(Ahmed Paşa)

Kendi aybını bilmektir ancak hüner...
(Keçecizâde İzzet Molla)
Kişi noksanını bilmek gibi irfan olmaz..
(Talib Mehmed)

Türkçedeki derin ve zengin söyleyişten sadece bir kaç örnek verebildik. Dilimizdeki ses rengini, iç musikiyi kavradıkça Türkçemizi sevmek bir zevke dönüşecektir. Yazımızın sonunu yine bir şiire ve onun yorumuna bırakalım.

Türkçenin mana ve duygu derinliğinde, bir tek hecenin ulaştığı anlatım hayranlığı zirveye çekmektedir. Bu tek heceyi edebiyatımızdaki anlatımlar ciltlere sığmaz hale getirmiştir. Nice kalem, nice dil, nice gönül kendini bu anlatıma söz söz şiir şiir katmıştır. Nedir bu tek hece olan, anlamı derinden derin, yüceden yüce olan!. Nedir bu Mecnun'da “Leyla” iken, sonra gönlünü “Mevla” ya yönelten duygu!

Şair *Cemal Safi* mükemmel şiiriyle bu “tek hece”nin derin dünyasına uzanmış. Okudukça tanımak, okyanusa benzeyen bu genişlikte kaybolmak, kayboldukça kendinizi bulmak vardır bu anlatımda:

**Var mı beni içinizde tanıyan
Yaşanmadan çözülmeyen sır benim
Kalmasa da şöhretimi duymayan
Kimliğimi tarif etmek zor benim**

Bülbülün sesi, gülün kokusu bu duyguyla beraber zamana düştü.. Zamandan soyutlanamaz hale geldi. O bir ateş oldu dumansız ve zamansız.. Su onu söndürmedi; şiirler, türküler, “*su serptim sönsün diye, serptiğim su da yandı*” dediler bu duruma.. Bir başka gönül, “*Gönlümün ocağına su döktüm su da yandı*” diye söyledi bunu.

**Bülbül benim lisanımla ötüştü
Bir gül için can evinden tutuştu**

**Yüreğime Toroslardan çığ düştü
Yangınımı söndürmedi kar benim**

Gururu, kuvveti sadece bu duygu kırdı. Kaleleri bu duygu içten fethetti.

**Niceler sultandı kraldı şahtı
Benimle değişti talihi bahtı
Yerle bir eyledim taç ile tahtı
Akıl almaz hünerlerim var benim**

Bu duygunun kişiyi dönüştüren müthiş bir gizemi var. Vahşi yapıyı yahşileştiren yani güzelleştiren inceliği var. Yavuz gibi sert mizaçlı padişahı en ezik duyguyla şiir söyleyen bir duruma koyması var. Yavuz'un yani şiddetli-keskin bir yapının, zebun olması, yani mecalsiz dermansız olması bu his esrarının eseri:

**Kamil iken cahil ettim alimi
Vahşi iken yahşi ettim zalimi
Yavuz iken zebun ettim Selim'i
Her oyunu bozan gizli zor benim**

İçerden yakan, merhem tutmaz yara olarak bilinen sızılar bu duygudan doğar. İnceden inceye dalan düşünceler "ince hastalık" dedikleri veremi salar hayata. Kerem'i Aslı sevdasıyla küle götürürken, Hz. İbrahim'i ilahi takdire teslim ederek kor ateşlere götürür:

**Yeryüzünde ben ürettim veremi
Lokman Hekim bulamadı çaremi
Aslı için kül eyledim Kerem'i
İbrahim'in atıldığı kor benim**

"Gönül dağılayan" sancının yüce dağlara direnmesi vardır bunda. Fedakarlık ve göze almak göz alabildiğince bunun içindedir:

**Sebep bazı Leyla bazı Şirin'di
Hatırım için yüce dağlar delindi
Bilek gücüm Ferhat ile bilindi
Kuvvet benim kudret benim fer benim**

Öyle bir iksir ki, bir kaynaktan kaynıyor cevher güzellikler olarak hayata sunuluyor. Bir ocak ki pişiriyor, olgunlaştırıyor:

**İlahimle Mevlana'yı döndürdüm
Yunusumla öfkeleri dindirdim
Günahımla çok ocaklar söndürdüm,
Mevladanım hayır benim şer benim**

Rahmet, merhamet ve nur aydınlığını dünya ve insanla buluşturan O peygamber bu inceliğin en mükemmel timsali.. Bu duygunun en derin, en zirve, en geniş boyutu..

**Benim için yaratıldı Muhammet
Benim için yağdırıldı o rahmet
Evliyanın sözündeki muhabbet
Enbiyanın yüzündeki nur benim**

Kolay bir söylenişi bile var, “dil üzmez” olarak her dilde telaffuz edilir, her gönülde hissedilir.

**Kimsesizim hısmım da yok hasmım da
Görünmezim cismim de yok resmim de
Dil üzmezim tek hece var ismimde
Barınağım gönül denen yer benim**

Gönül denen barınakta yaşayan, ezelden ebede doğru seyreden tek hecelik bir nida bu... AŞK bu...

Güzelliklerin bir bütünlüğüdür bizim kültür dünyamız. Sahip olduğumuz inanç dünyamız, gönül alemimiz var ve bu iki önemli bütünlüğü yazı ve söze dökabilen ahenk ve kelime zenginliğine sahip bir Türkçemiz var. Batı Avrupa'daki gençliğimiz hem bir kimlik sorumluluğu olarak Türkçemizi yaşayıp yaşatmalıdırlar, hem de dilimizdeki ruh-şiiir-musiki renklerinin özgüven veren, mutluluk veren bir değer olduğunu bilmelidirler.

Derin olduğumuzu, dolu olduğumuzu bilmemiz bizim için umuttur, teminattır. Batı Avrupa'daki varlığımızı korumak, kendi kültür zenginliğimizle bu cemiyette yer almak her bakımdan önemlidir ve ihmal edilemez bir sorumluluktur.

Avrupa'nın kültüründe eriyen kaybolan değil, buradaki kültüre yeni bir kültür katan, zenginlik ekleyen bir anlayış en güzel çağdaşlık olsa gerektir.